

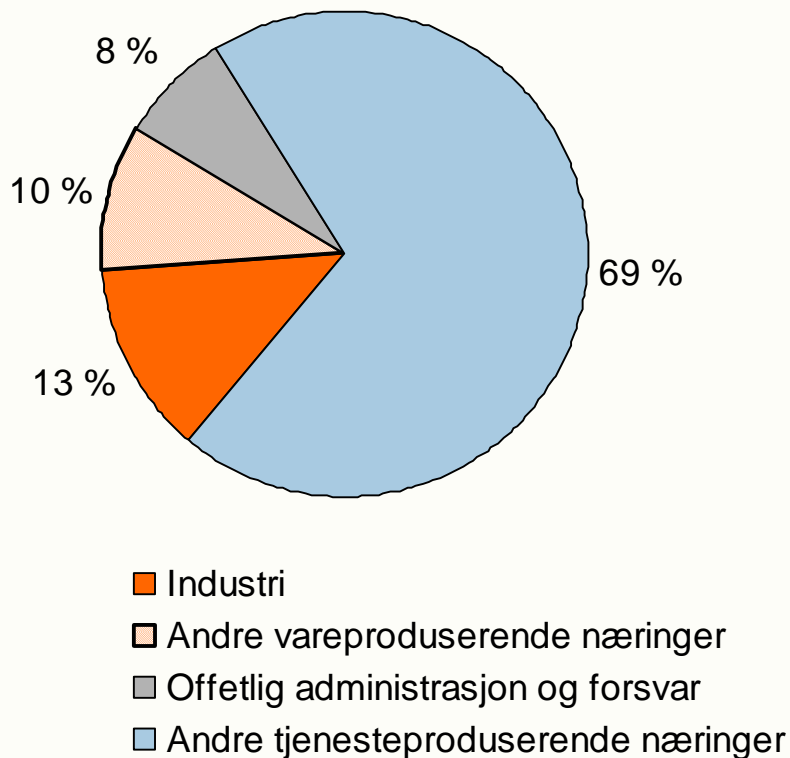
FINANSDEPARTEMENTET

Statsbudsjettet 2011

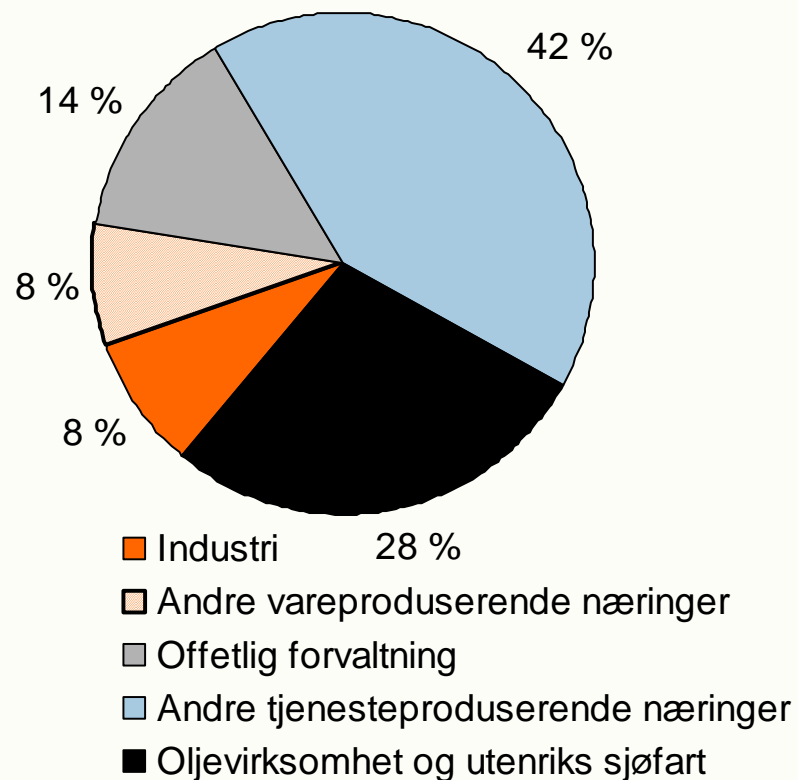
Norge har en spesiell næringsstruktur

BNP fordelt etter næring

USA (2007)

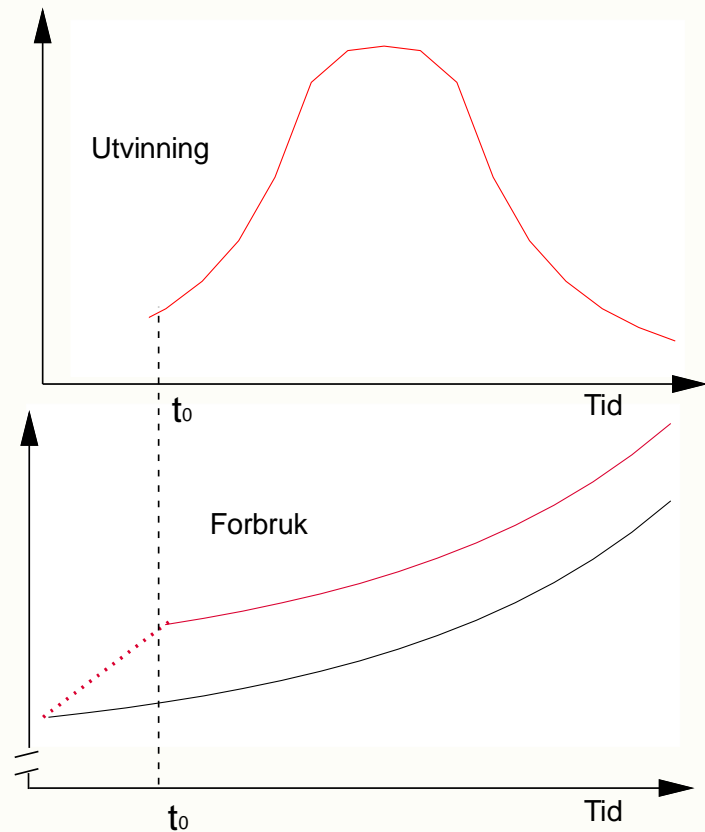

Norge (2008)

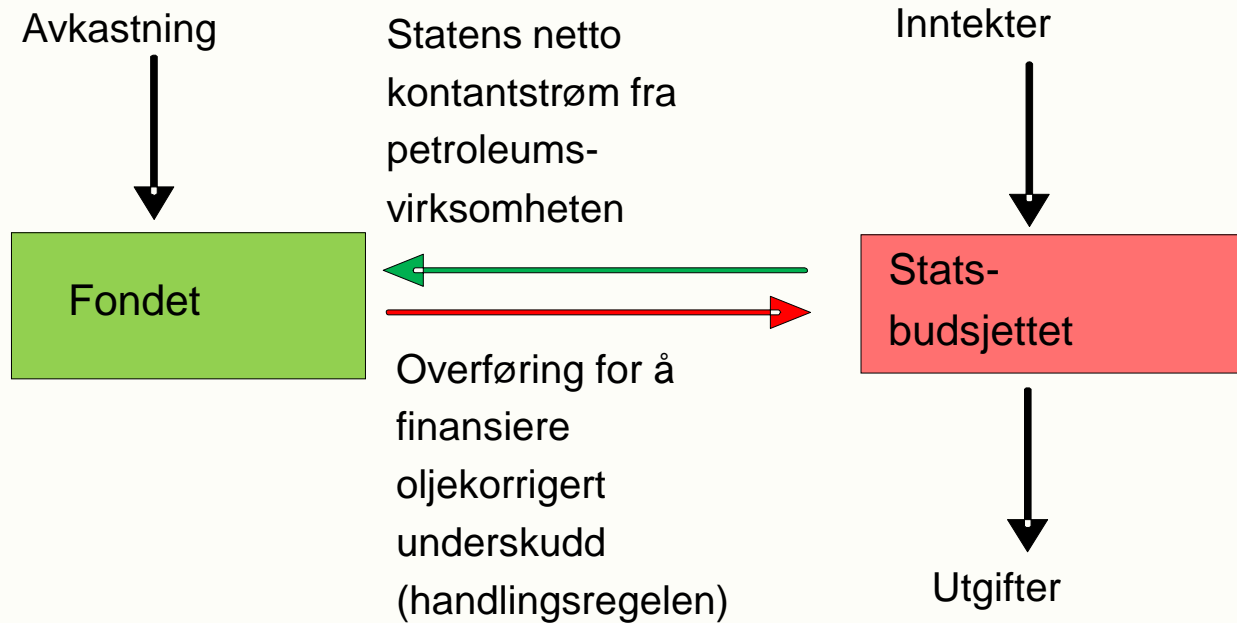

Fra forbigående og svingende inntekter til varige og stabile

- Svingende og forbigående inntekter
- Skille bruken av inntektene fra opptjeningen
- Inntektene kanaliseres Statens pensjonsfond utland

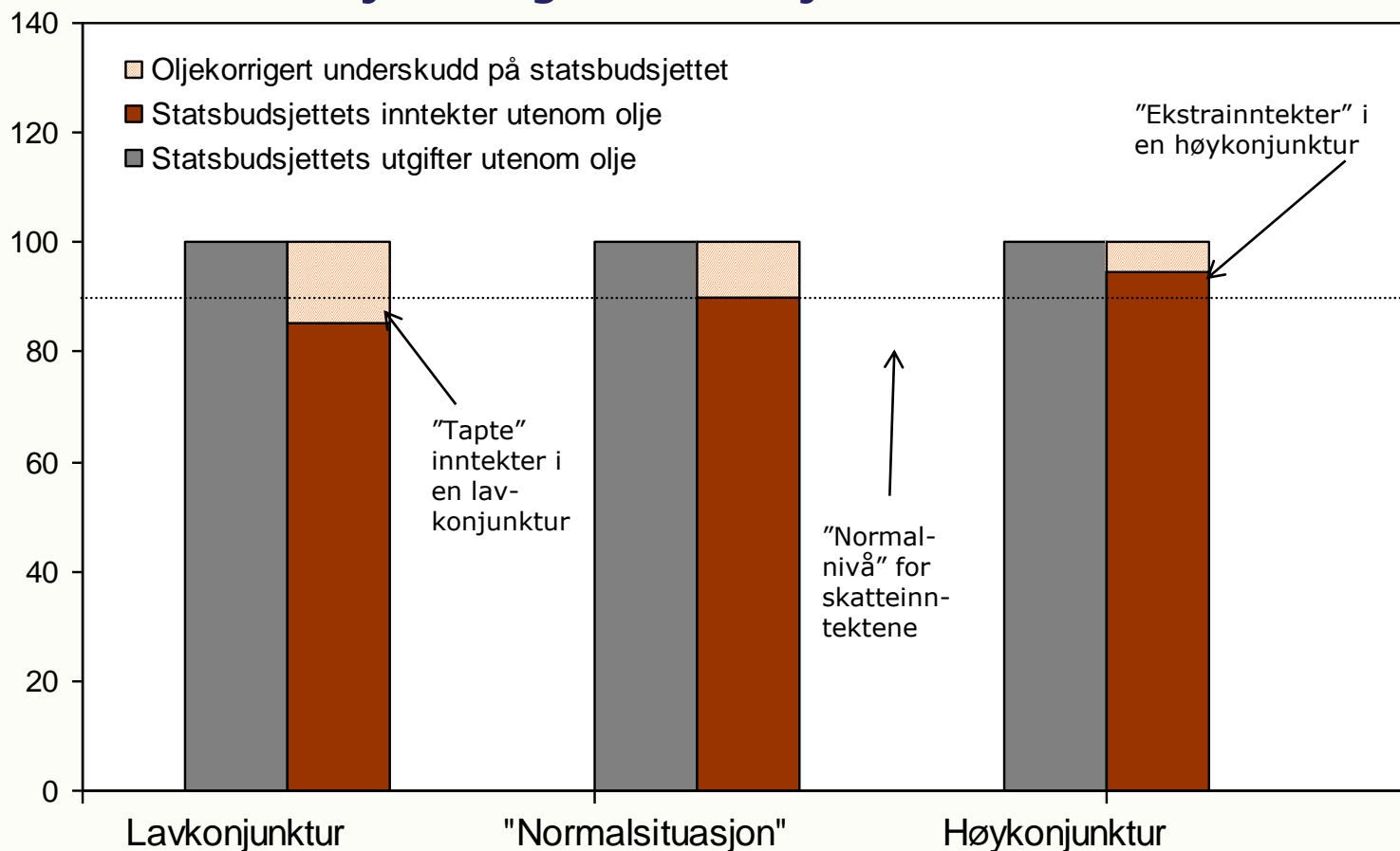
Sammenhengen mellom statsbudsjettet og Statens pensjonsfond utland

Handlingsregelen

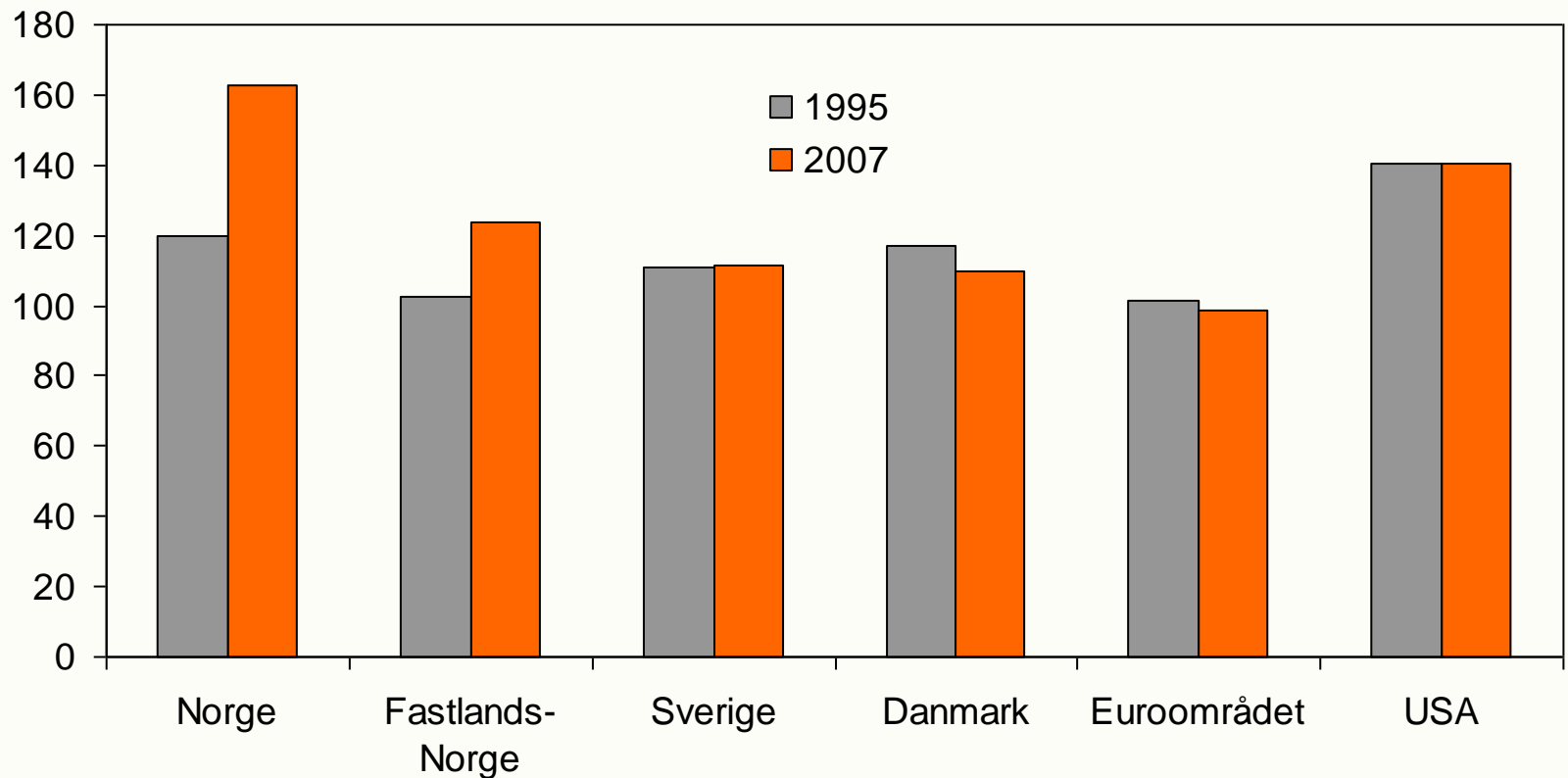
- Petroleumsinntektene skal fases gradvis inn i økonomien, om lag i takt med forventet realavkastning av Statens pensjonsfond utland (4 pst.)
- Det legges vekt på å jevne ut svingninger i økonomien for å sikre god kapasitetsutnyttelse og lav arbeidsledighet.

Bruk av oljeinntekter over konjunktursyklusen, det strukturelle oljekorrigerede budsjetunderskuddet

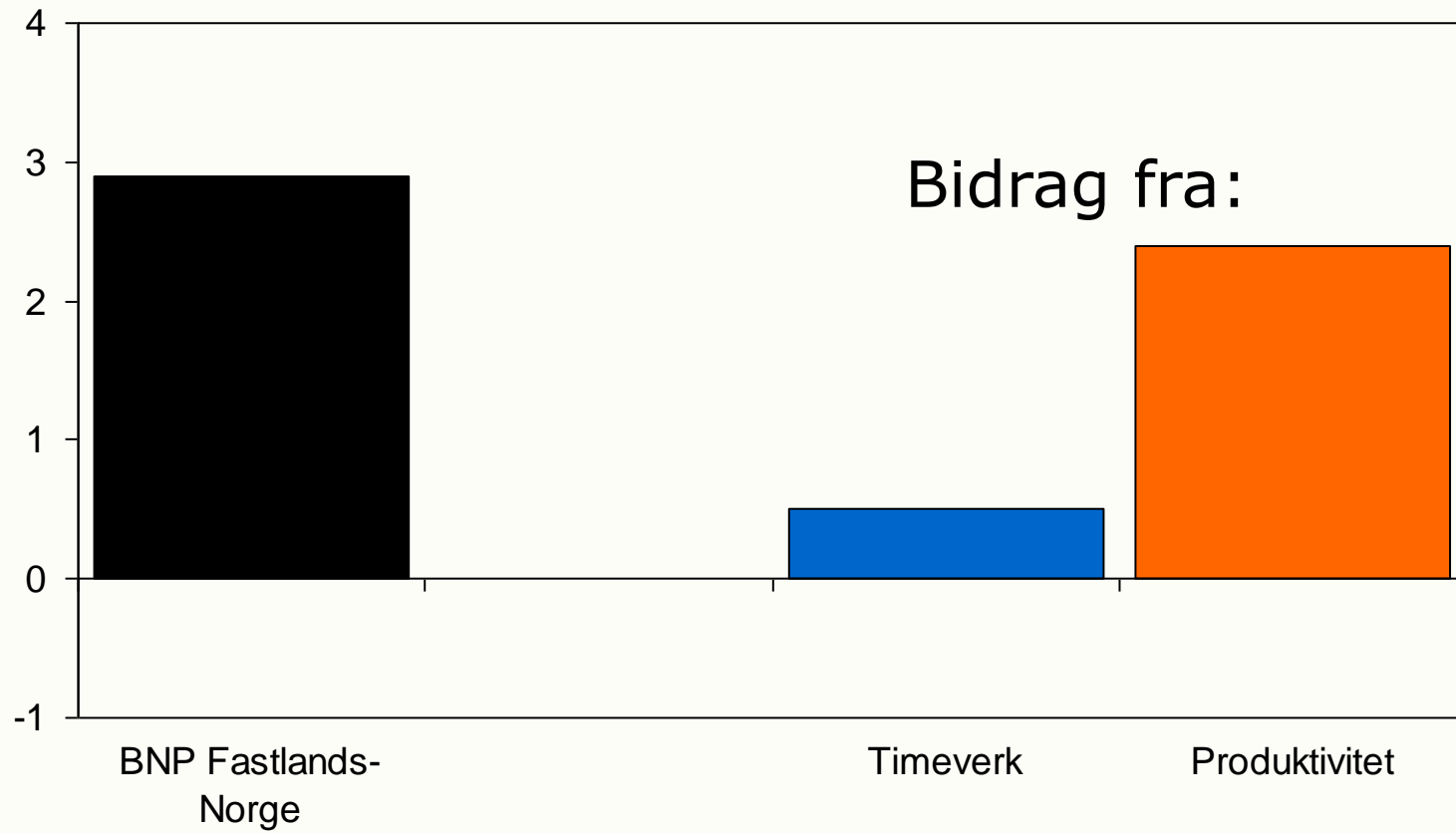

BNP per innbygger, OECD-området. 1995 og 2007

Justert for forskjeller i prisnivå. Gjennomsnitt i OECD=100

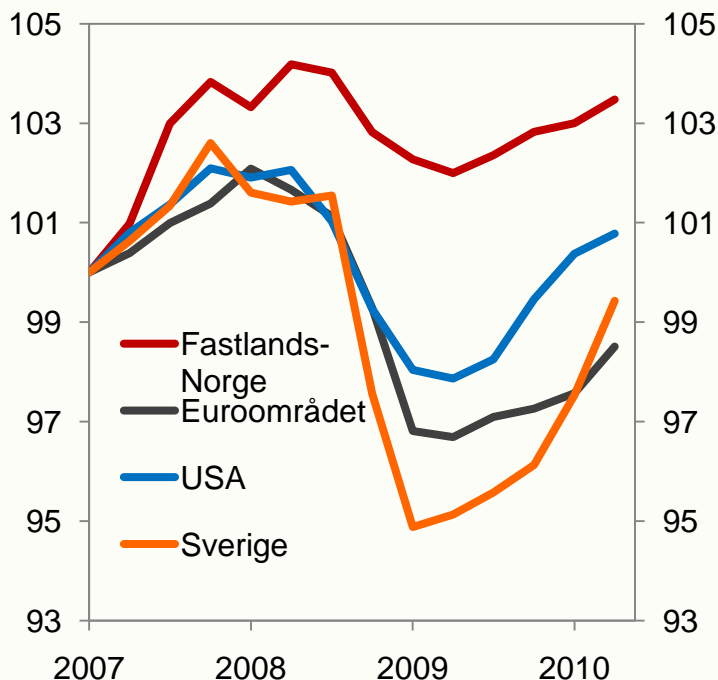
Vekst i fastlandsøkonomien. Årlig gjennomsnitt 1970-2008

Norge har klart seg bedre enn mange land gjennom finanskrisen

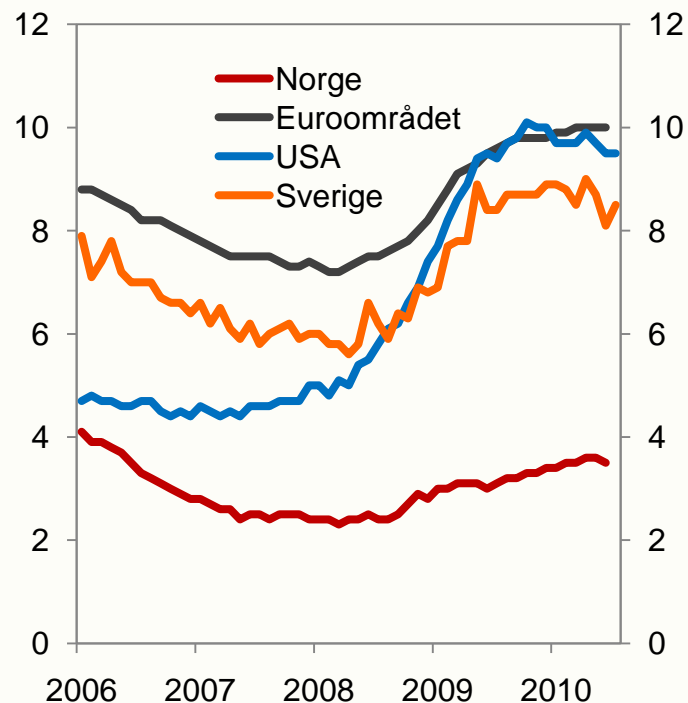
Bruttonasjonalprodukt.

Sesongjusterte volumindekser 1. kv.2007 = 100

Arbeidsledighet

(AKU), prosent av arbeidsstyrken

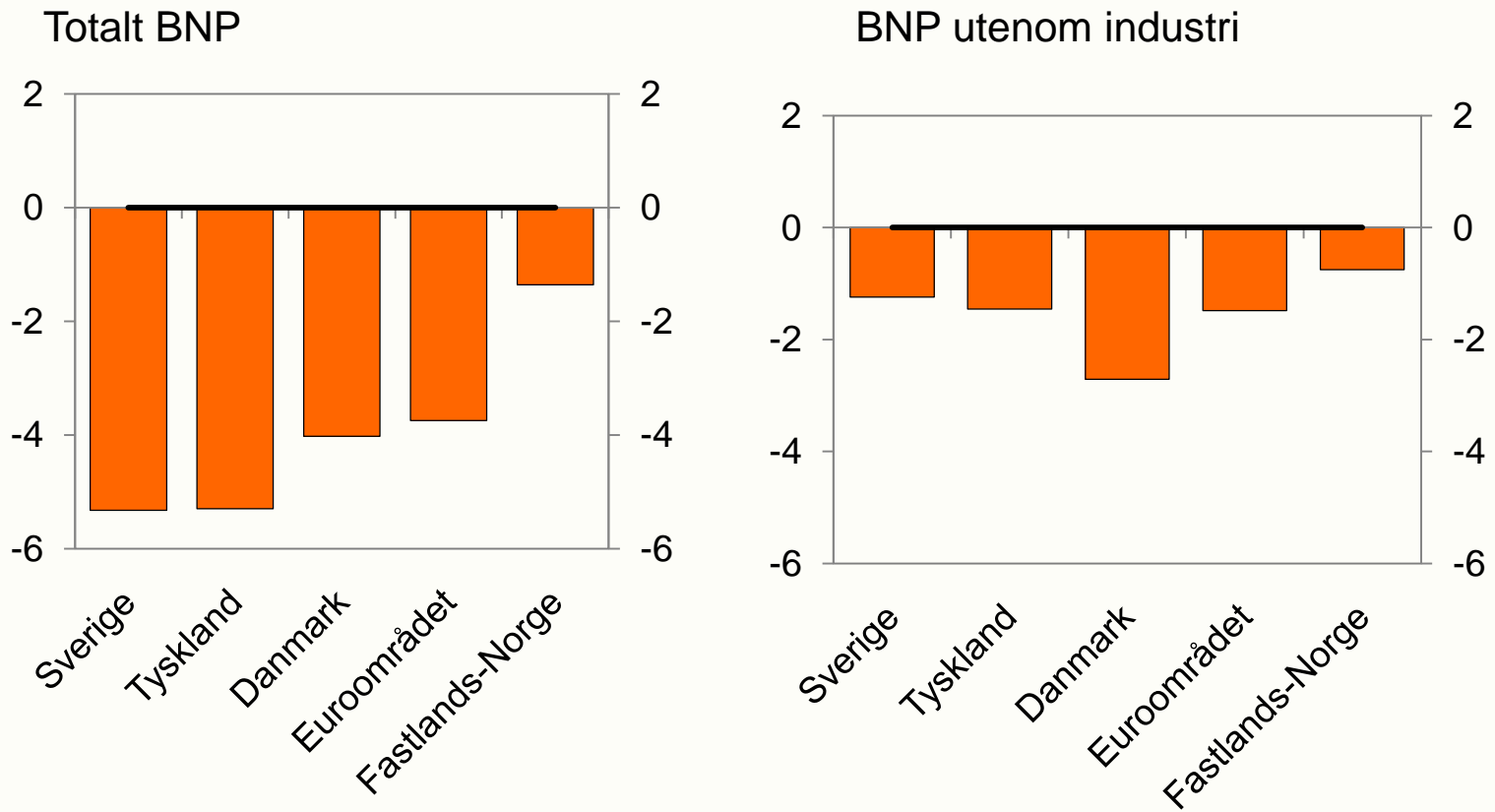
Kilder: Reuters EcoWin og Finansdepartementet.

Hvorfor har Norge klart seg så godt gjennom krisen?

- Oljeprisen har holdt seg godt oppe
- Norge har ikke en veldig stor industrisektor
- Sammensetningen av industrien har vært gunstig
- Husholdningene har holdt konsumet godt oppe
- Bankene har fungert
- Norge har en stor offentlig sektor
- Budsjettpolitikken var ekspansiv

Industrien i mange land ble særlig rammet

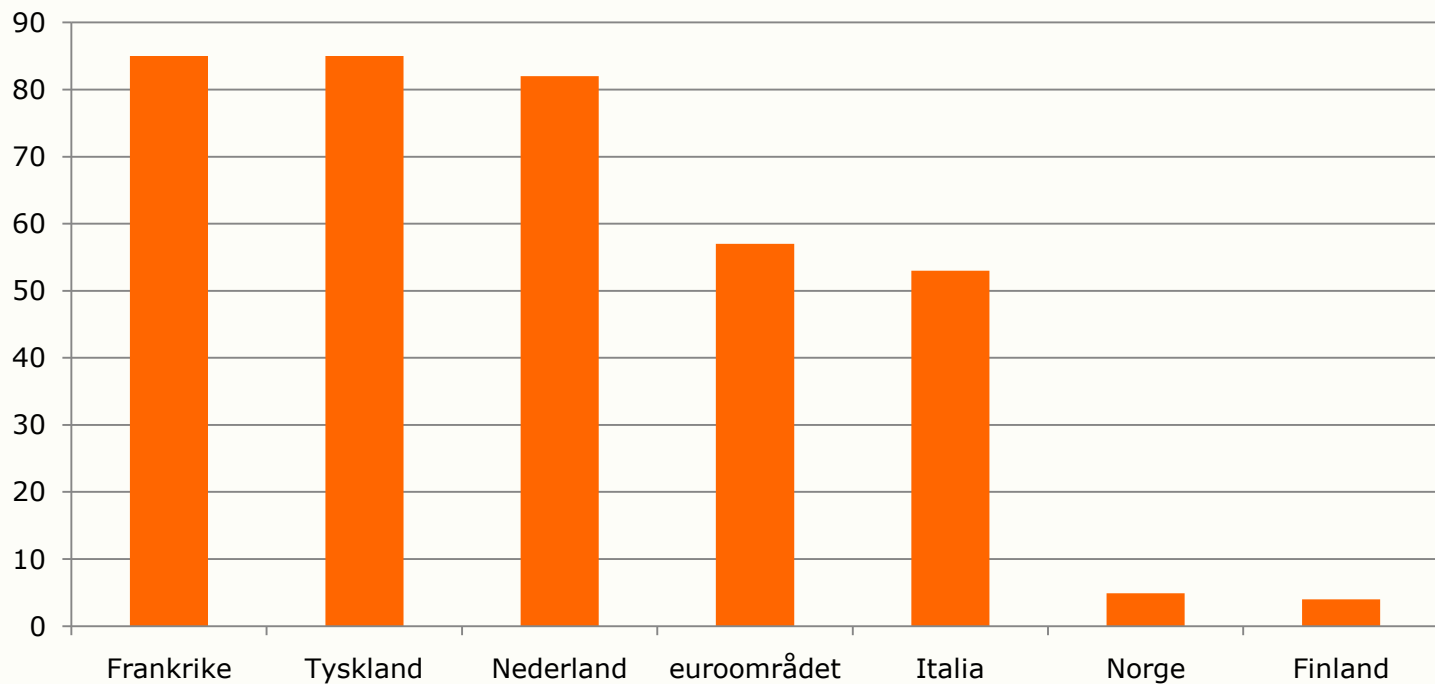
Prosentvis volumvekst fra 2008 til 2009

Kilder: Eurostat og SSB

Liten grad av rentebinding

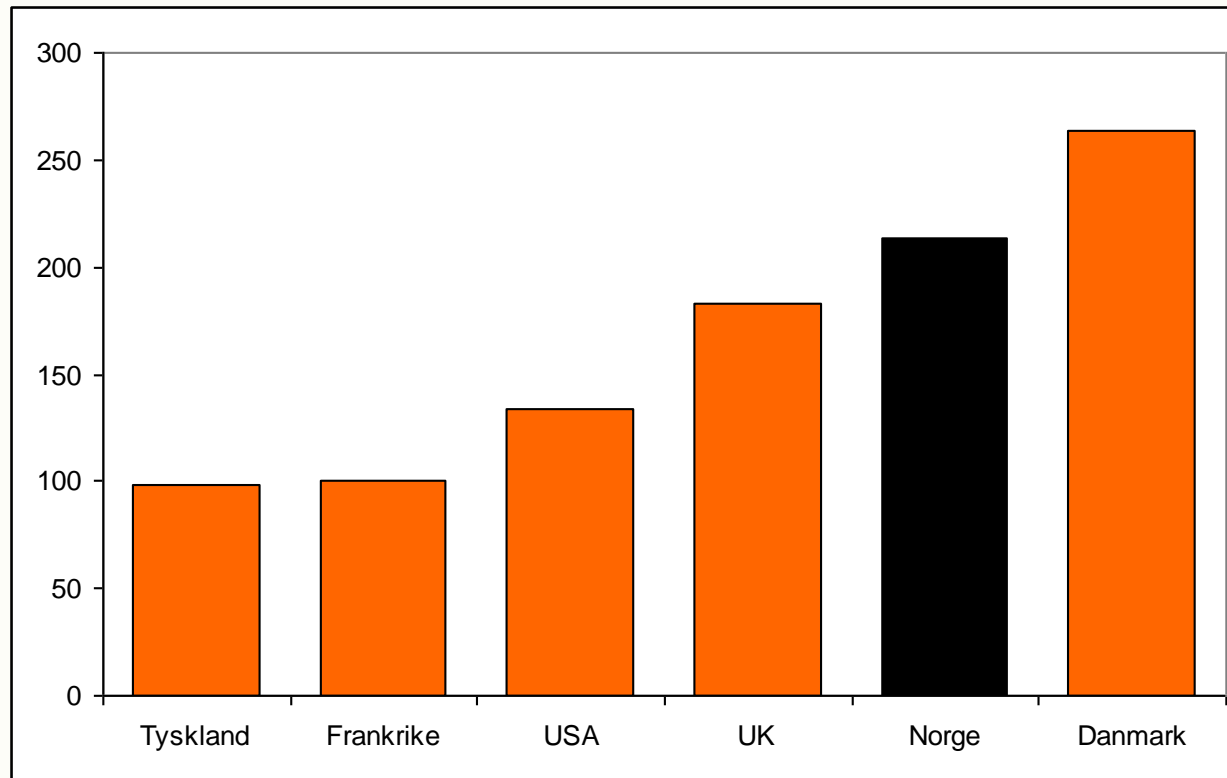
Andel nye boliglån med bindingstid over 1 år. Prosent.

Kilde: Norges Bank (Finansiell stabilitet 2/09)

Høy gjeld som andel av disponibel inntekt

Husholdningenes gjeld som andel av disponibel inntekt. Prosent

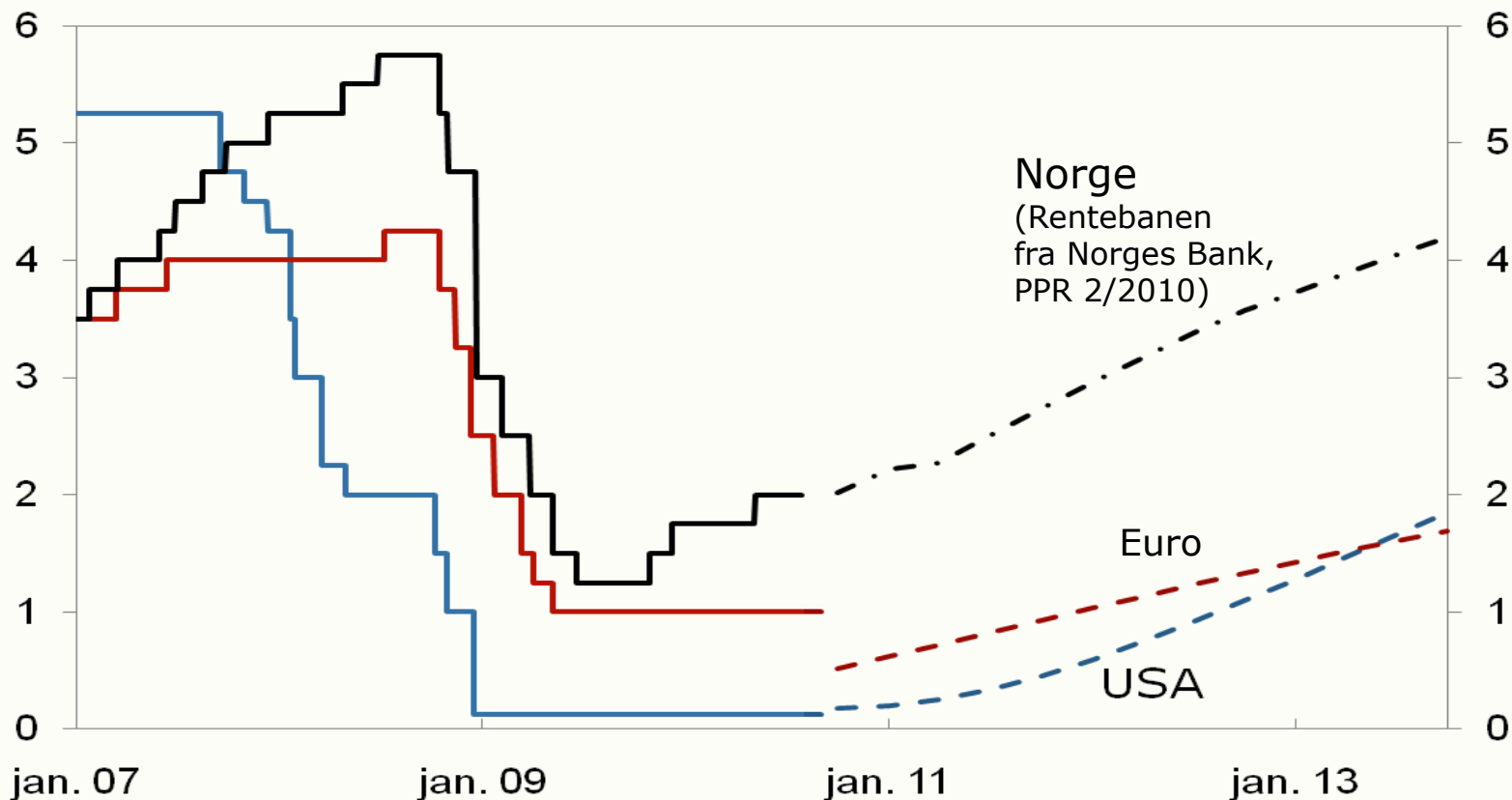

Kilder: OECD og Finansdepartementet.

Rentene internasjonalt vil ligge lavt lenge

Sentralbankenes styringsrente, Norges Banks referansebane for styringsrenten framover og markedets forventninger til framtidig styringsrente internasjonalt.

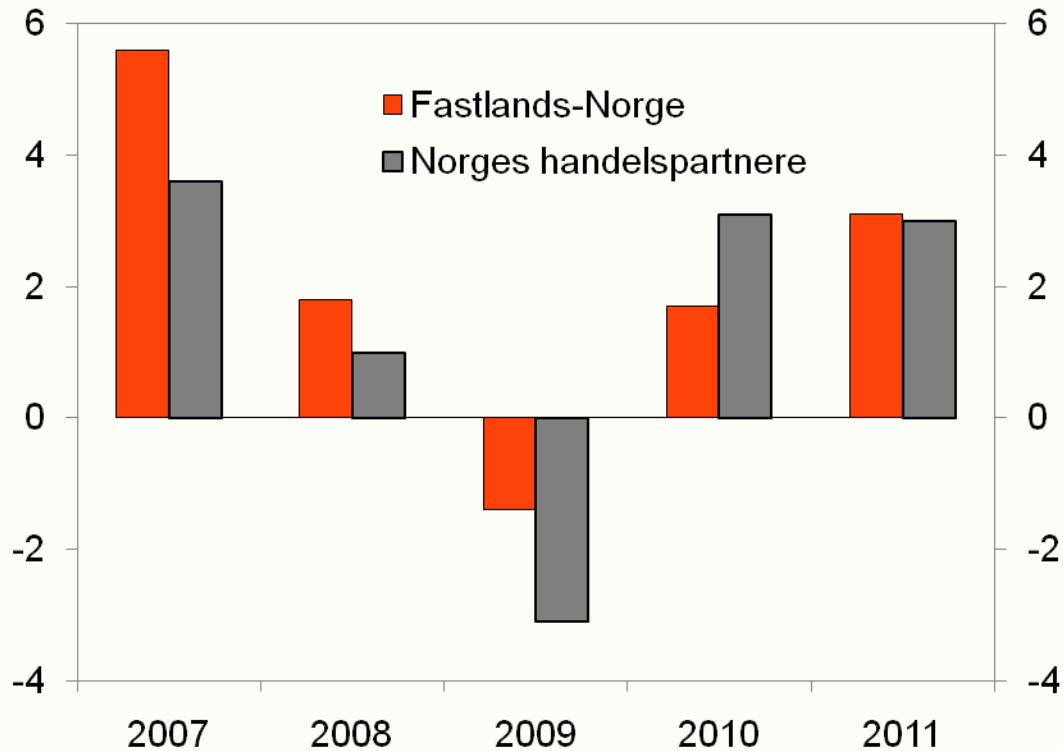
Prosent

Kilde: Norges Bank

Den økonomiske veksten tar seg opp

Prosentvis vekst i BNP fra året før

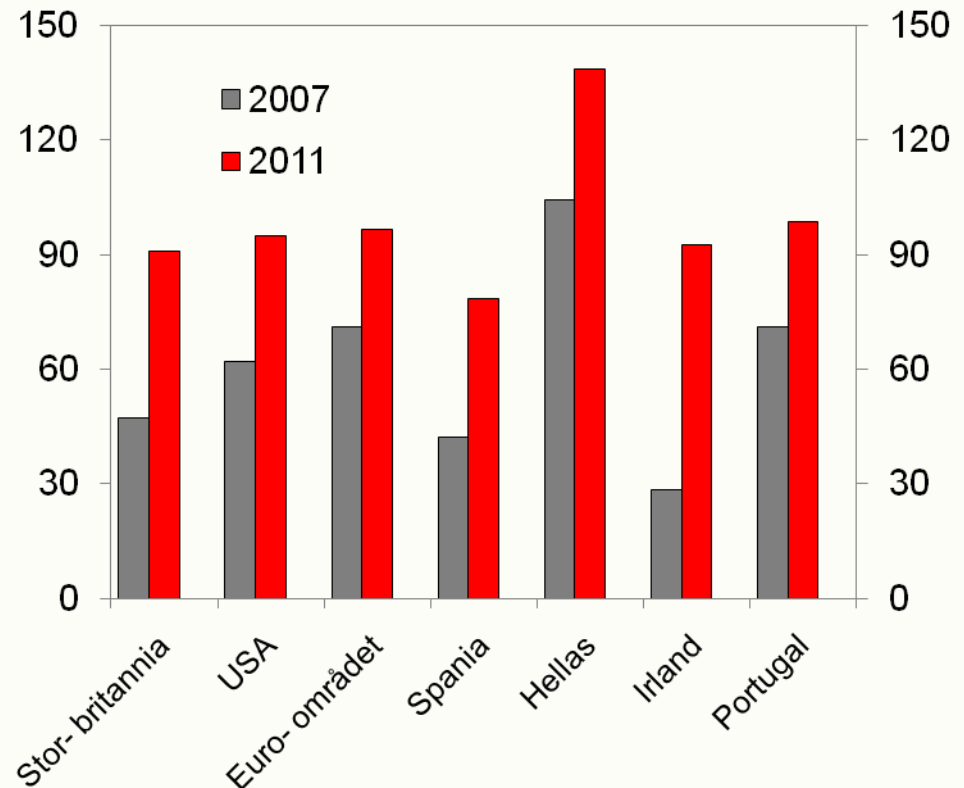

Kilder: Statistisk sentralbyrå, OECD, IMF og Finansdepartementet

Raskt økende statsgjeld skaper usikkerhet

- Store rentepåslag i utsatte land
- Behov for omfattende budsjettinnstramminger
- Kan bremse veksten framover

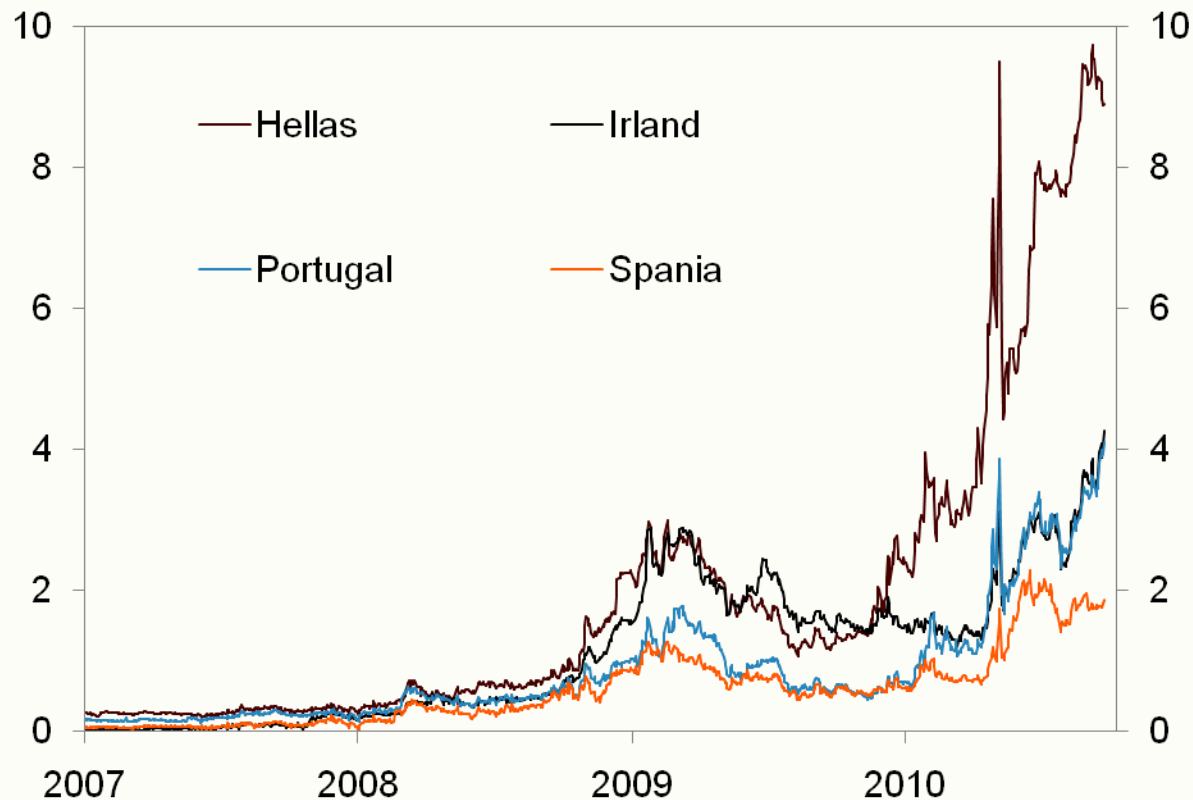
Bruttogjeld i offentlig sektor.
Prosent av BNP

Kilde: OECD Economic Outlook 87

Usikkerheten gir seg utslag i risikopåslag i renten på statsgjeld

Differanse i effektiv avkastning (yield), 10 år. Prosentpoeng

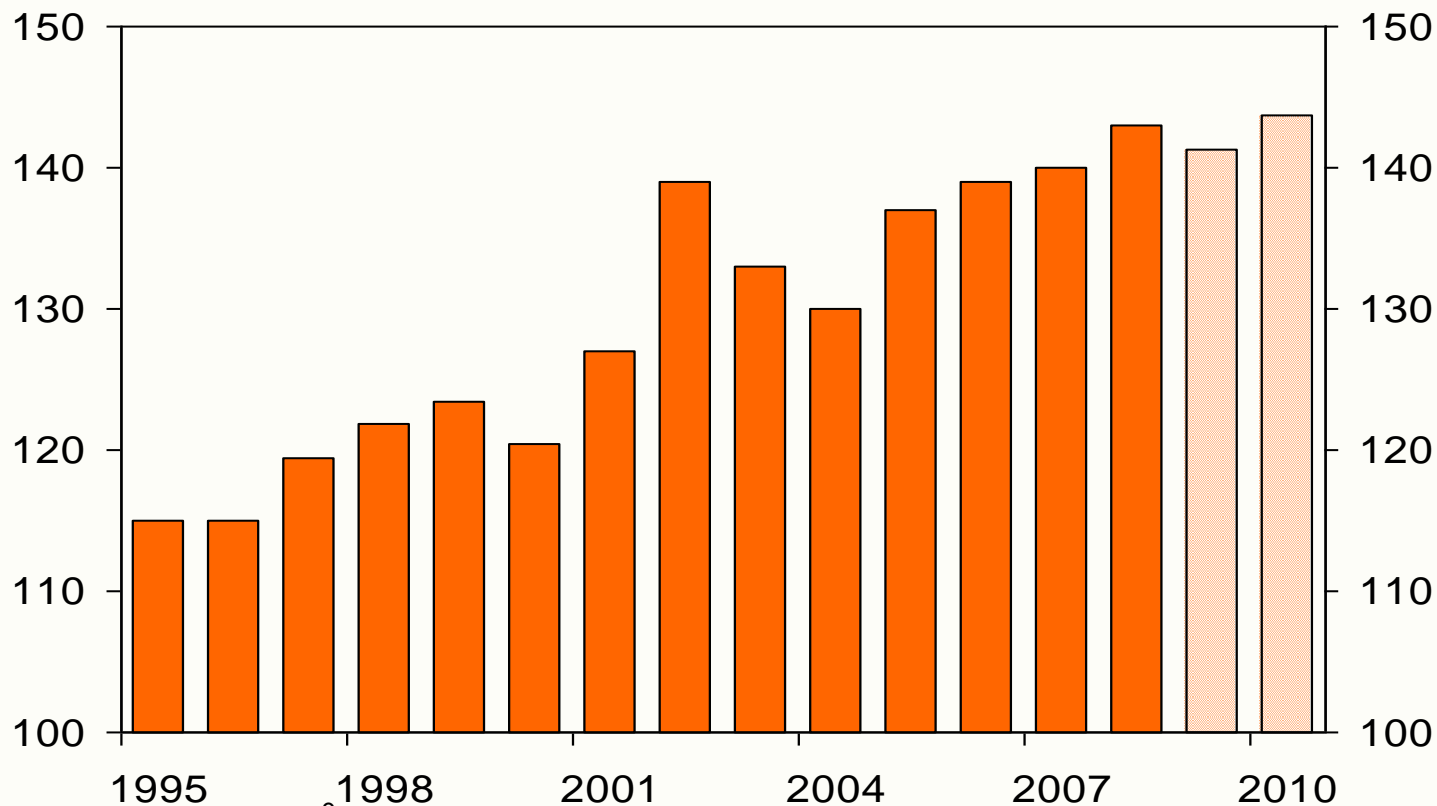

Figur 2.2 B

Hovedhensyn i budsjettet

1: Sysselsetting – hensynet til k-sektor

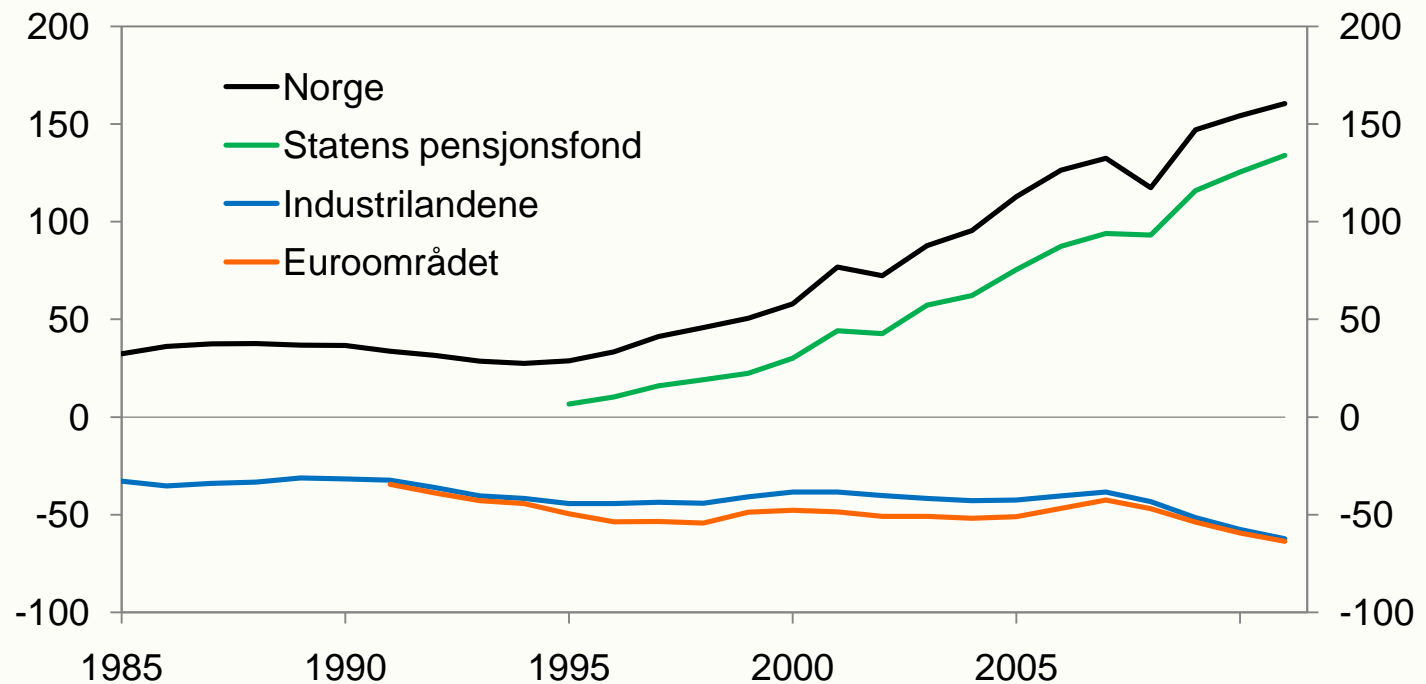
Lønnskostnader for industriarbeidere i Norge relativt til handelspartnerne . Felles valuta. Indeks Norges handelspartnere=100

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Norge er i en særstilling statsfinansielt

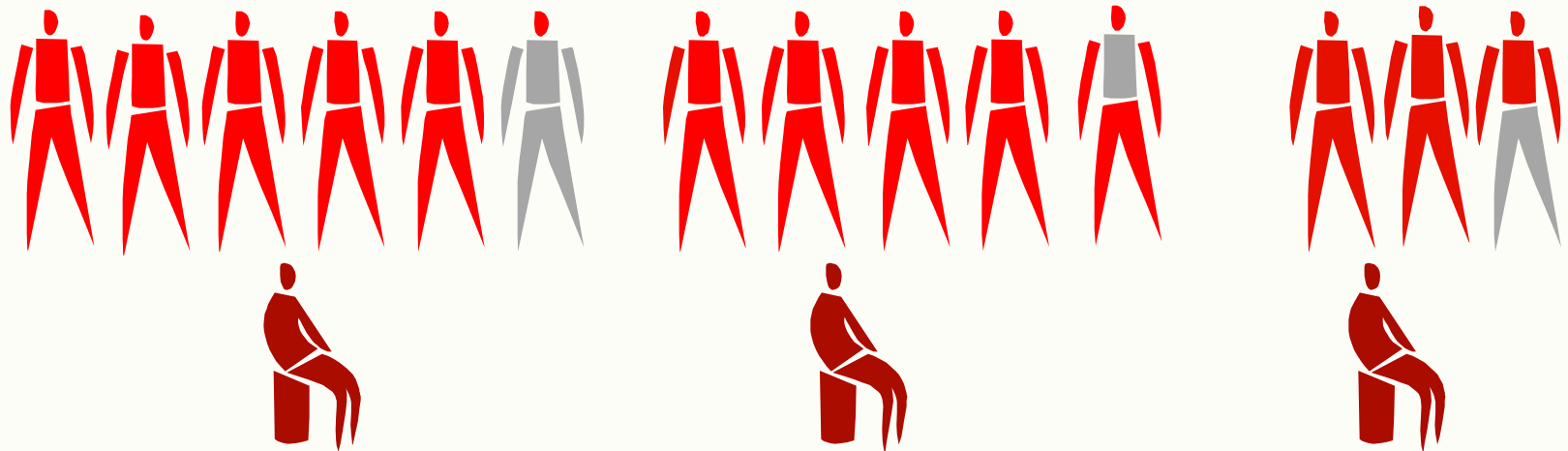
Offentlig forvaltnings nettofordringer. Prosent av BNP

Kilde: Nasjonalbudsjettet 2011

Færre å fordele byrdene på

Antall personer i yrkesaktiv alder per person over 66 år

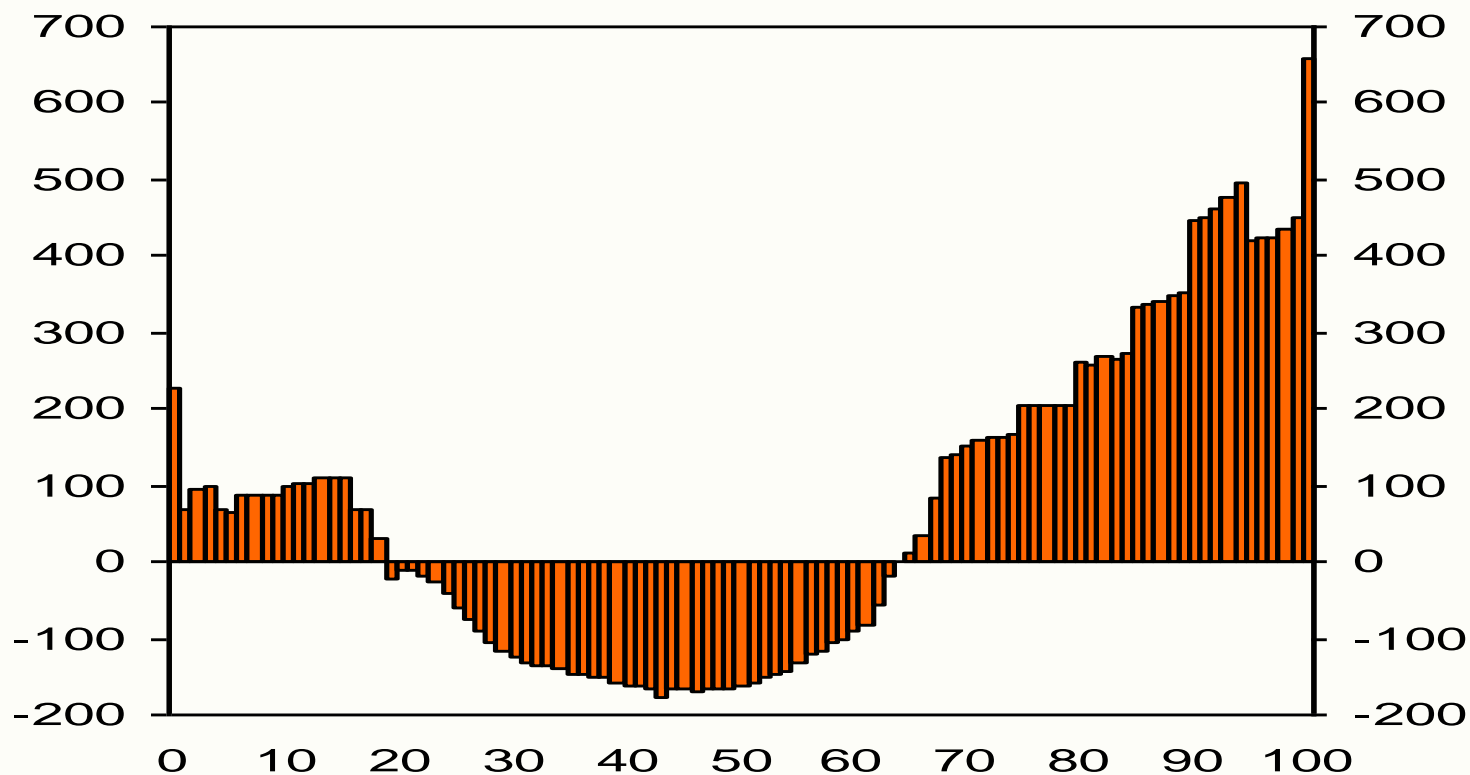
1970: 5,1

2010: 4,8

2060: 2,5

Aldring får betydning for de offentlige finansene

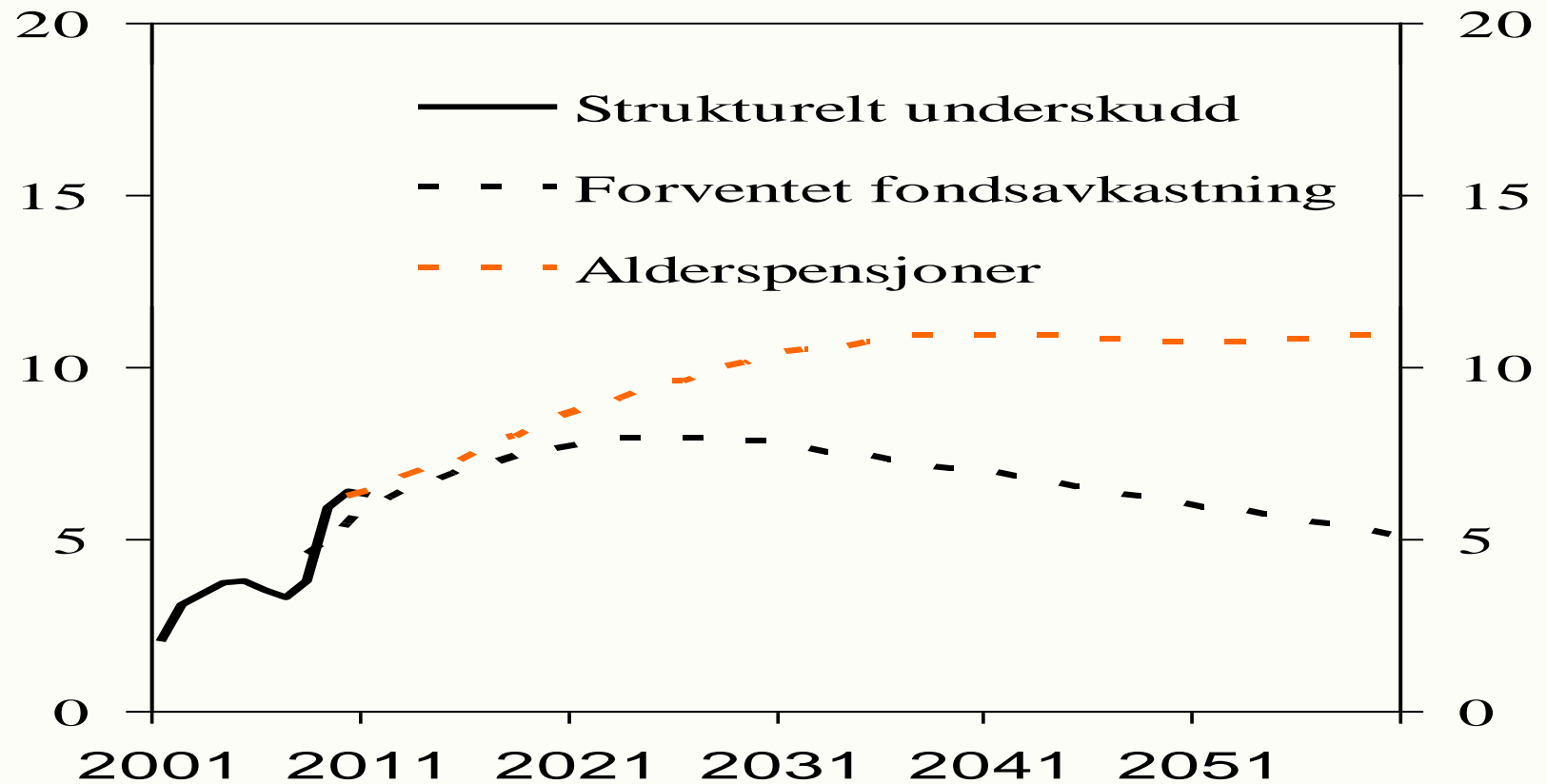
Netto overføringer
Etter alder i 2009. 1000 kroner

Hovedhensyn i budsjettet

2: Generasjonskontrakten

Forventet fondsavkastning og pensjonsutgiftene
Prosent av trend-BNP Fastlands-Norge

Moderat innstramming i 2011

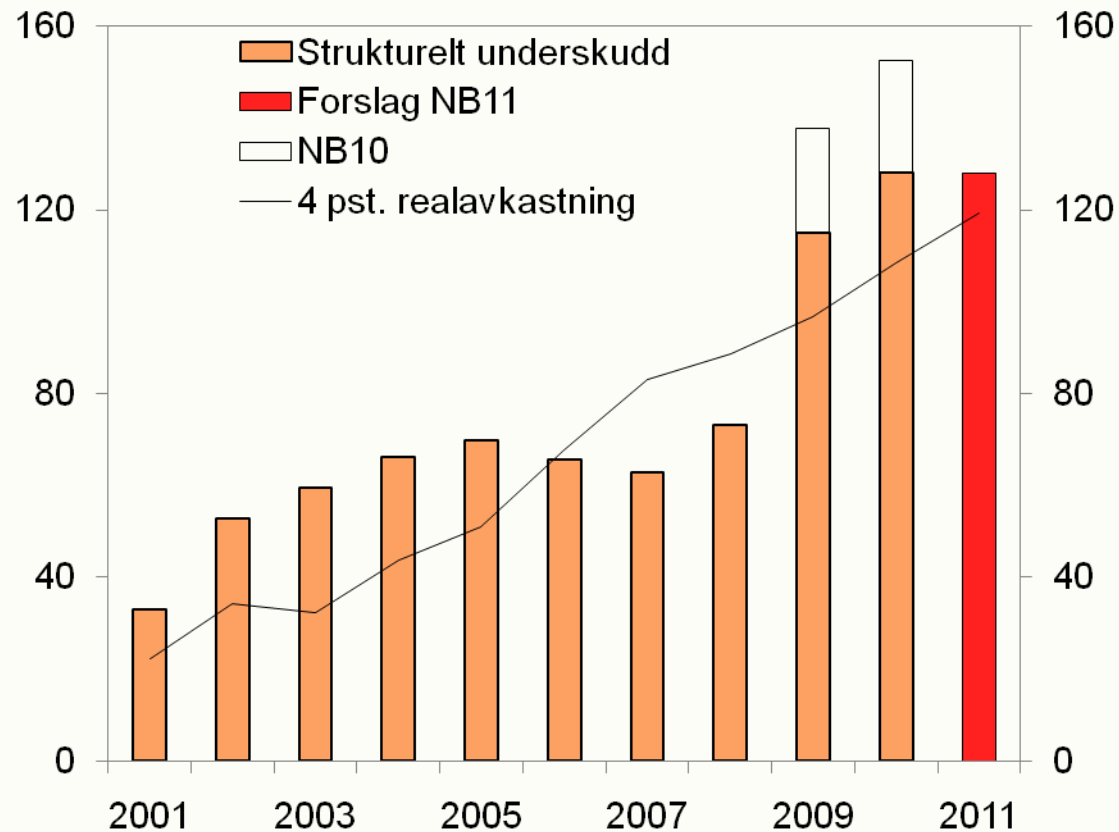
Strukturelt underskudd:
128,1 mrd. kroner

Finanspolitisk innstramming:
0,2 pst.

Avstand til 4-prosent-banen:
7,4 mrd. kroner

Underliggende, reell utgiftsvekst:
2,3 pst.

Forventet realavkastning av Statens pensjonsfond utland og strukturelt underskudd. Mrd. 2011-kroner

Reduksjonen i avstanden til 4-prosentbanen

2010:

45 mrd. kroner i avstand i NB10
- 19 mrd. kroner i avstand i NB11
= 26 mrd. kroner reduksjon i avstanden i 2010

1. Underskuddet redusert med 17 mrd. kroner i RNB10
 - 10 mrd. kroner pga. høyere skatteinntekter
 - 4 mrd. kroner pga. økte utbytter
 - 3 mrd. kroner pga. lavere utgifter
2. Underskuddet redusert med ytterligere 6,7 mrd. kroner nå
 - 3 mrd. kroner pga. høyere skatteinntekter
 - 3,7 mrd. kroner pga. lavere utgifter
3. 1,8 mrd, kroner i økt fondsavkastning

2011:

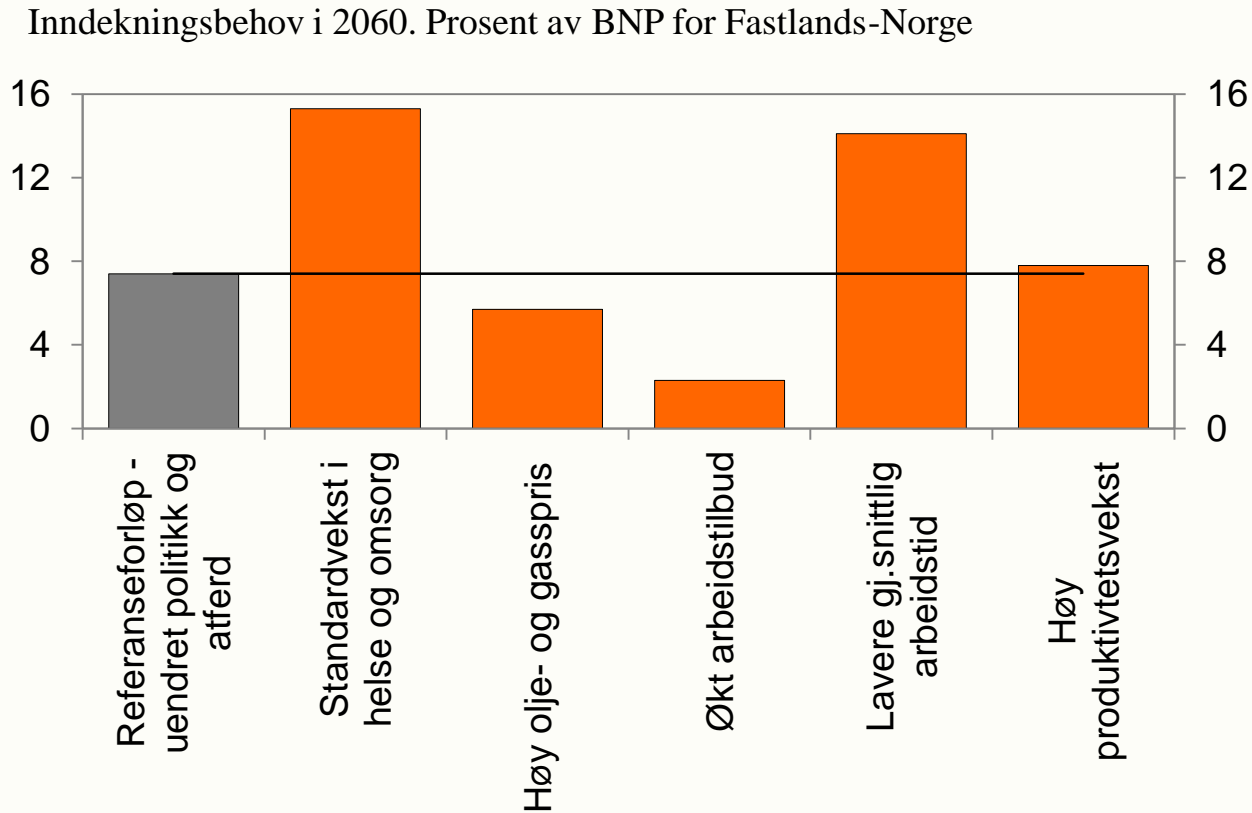
Avstanden reduseres med ytterligere 11,7 mrd.

1. Avkastningen ventes å øke med 15 mrd. kroner
2. Bruken av oljeinntekter (nominelt) øker med 3,3 mrd.. kroner

Nærmere om den underliggende utgiftsveksten

- 2,3 pst. reell vekst svarer til 19,5 mrd. kroner
- Hvordan er en så høy utgiftsvekst mulig?
 - Økt oljepengebruk: null
 - Underliggende vekst i skatteinntektene: 12 mrd. kroner
 - Bortfall av midlertidige skatteletter: 6 mrd. kroner
- Hvor ligger utgiftsveksten?
 - Økte inntekter i kommunene: 5,1 mrd. kroner
 - Drift av helseforetak: 1,0 mrd. kroner
 - Hovedsatsninger ellers):
 - Vei, jernbane og sjøtransport
 - Skolebygg
svømmeanlegg
 - Barnehager
 - En god del andre plusser og minuser
 - Økte utgifter i folketrygden: 11,0 mrd. kroner

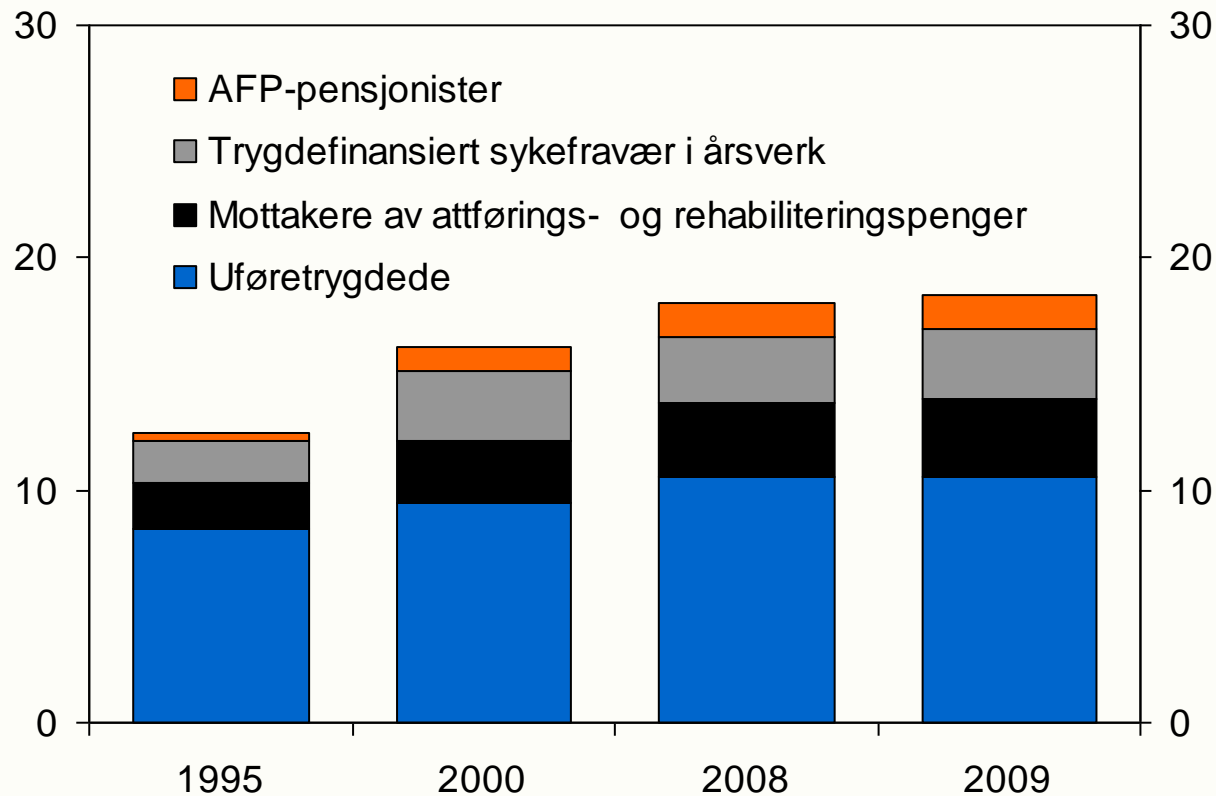
Langsiktige inndekningsbehov

Figur 3.4 F

Andel av befolkningen i yrkesaktiv alder på trygdeordninger

Prosent

Figur 3.12 A

Oppsummering

- Det kan være bra å binde seg til masten i den økonomiske politikken. Regler kan bidra til å forankre forventninger.
- Vårt rammeverk for den økonomiske politikken bidrar til forutsigbarhet og stabilitet.
- Til tross for oljen er vi på lang sikt som alle andre land: En god økonomisk utvikling vil kreve en produktiv og tilstrekkelig stor arbeidsstyrke.
- Vi må gjennomføre reformer som i andre land.

